

ОПШТИНСКИ НАТПРЕВАР ПО ФИЗИКА 2026

6 февруари 2026

7 одделение

(решенија на задачите)

Задача 1. Во дворот на едно училиште е поставен резервоар за собирање на дождовница. По неколку денови, учениците мерат колку вода е собрана во различни садови.

Собраната вода изнесува:

1. $3,5 \text{ dm}^3$ во пластичен сад;
2. 1200 ml во кофа;
3. $0,002 \text{ m}^3$ во голем резервоар;
4. 500 cm^3 во мала мерна чаша.

а) Изразете го количеството собрана вода во секој од садовите во литри.

б) Одредете колкав е вкупниот волумен на собраната вода во литри.

в) Изразете го вкупниот волумен и во милилитри.

Решение:

а) Претворајќи ја секоја од единиците во литри, добиваме:

$$1. (1\text{L}=1\text{dm}^3) \quad 3,5 \text{ dm}^3 = 3,5 \text{ L} ; [2 \text{ поена}]$$

$$2. (1000 \text{ mL}=1\text{L}), \quad 1200 \text{ mL} = 1200 \text{ mL} \cdot \frac{1\text{L}}{1000 \text{ mL}} = 1,2 \text{ L} ; [2 \text{ поена}]$$

$$3. (1\text{m}^3 = 1000\text{L}), \quad 0,002 \text{ m}^3 = 0,002 \text{ m}^3 \cdot \frac{1000\text{L}}{1\text{m}^3} = 2 \text{ L} ; [2 \text{ поена}]$$

$$4. (1000\text{cm}^3 = 1\text{L}), \quad 500 \text{ cm}^3 = 500 \text{ cm}^3 \cdot \frac{1\text{L}}{1000\text{cm}^3} = 0,5 \text{ L} . [2 \text{ поена}]$$

б) Со собирање на резултатите добиени во делот а), се добива

$$V_{\text{вкупно}} = 3,5 \text{ L} + 1,2 \text{ L} + 2 \text{ L} + 0,5 \text{ L} = 7,2 \text{ L} . [6 \text{ поени}]$$

в) Вкупниот волумен во милилитри изнесува:

$$V_{\text{вкупно}} = 7,2 \text{ L} \cdot \frac{1000 \text{ mL}}{1\text{L}} = 7200 \text{ mL} . [6 \text{ поени}]$$

Забелешка За погрешно пресметани конечни решенија се одземаат по два поена. За незапишување на единиците мерки во решенијата се одзема по еден поен.

Задача 2. Во една лабораторија научниците одредиле дека волуменот на едно јајце изнесувал $59,4 \text{ cm}^3$, а потоа ги измериле масите на лушпата, белката и жолчката. Масата на лушпата изнесувала 6 g, масата на белката 39 g, додека, пак, масата на жолчката била еднаква на 19,3 g. Одредете ја густината на јајцето.

Решение:

Дадено:

$$m_1 = 6 \text{ g};$$

$$m_2 = 39 \text{ g};$$

$$m_3 = 19,3 \text{ g};$$

$$V = 59,4 \text{ cm}^3;$$

$$\rho = ?$$

Густината се пресметува со формулата:

$$\rho = \frac{m}{V}; \text{ [4 поени]}$$

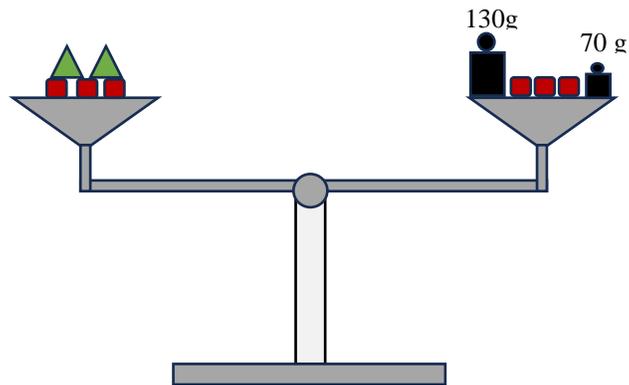
$$m = m_1 + m_2 + m_3 = 6 \text{ g} + 39 \text{ g} + 19,3 \text{ g} = 64,3 \text{ g}; \text{ [6 поени]}$$

$$\rho = \frac{64,3 \text{ g}}{59,4 \text{ cm}^3}; \text{ [6 поени]}$$

$$\rho = 1,08 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3} = 1080 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}. \text{ [4 поени]}$$

Забелешка: За незапишување на единиците мерки во решенијата се одзема по еден поен.

Задача 3. Одредете ја масата на триаголниците прикажани на Слика 1, ако терезијата е во рамнотежа. Сметајте дека масата на квадратите на двете страни од терезијата е иста. Двата триаголника исто така имаат иста маса.

Слика 1

Решение:

За терезијата да биде во рамнотежа, потребно е вкупните маси на двата крака да бидат еднакви, односно:

$$m_L = m_R. [7 \text{ поени}]$$

Забележуваме дека на левиот крак на терезијата имаме два триаголника и три квадрати. На десниот крак пак, се наоѓаат три квадрати и двата тега со маса од 130 g и 70 g, соодветно. Ако со m_K и m_T ги означеме масите на еден квадрат и на еден триаголник, соодветно, тогаш важи

$$2m_T + 3m_K = 130 \text{ g} + 70 \text{ g} + 3m_K. [5 \text{ поени}]$$

Со кратење на масата на квадратите од двете страни, се добива

$$2 \cdot m_T = 200 \text{ g}. [5 \text{ поени}]$$

Конечно

$$m_T = \frac{200 \text{ g}}{2} = 100 \text{ g}. [3 \text{ поени}]$$

Забелешка. За погрешно пресметани конечно решение се одземаат два поена. За незапишување на единиците мерки во решенијата се одзема по еден поен.

Задача 4. Во училишната лабораторија учениците пронашле тајна кутија со три непознати материјали. На секоја кутија е напишана густината на материјалите, но во различни мерни единици:

1. Материјал А: $\rho_A = 2,7 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$;

2. Материјал В: $\rho_B = 890 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$;

3. Материјал С: $\rho_C = 0,92 \frac{\text{kg}}{\text{dm}^3}$.

а) Претворете ја густината на материјалот А во $\frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$.

б) Претворете ја густината на материјалот В во $\frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$.

в) Претворете ја густината на материјалот С во $\frac{\text{g}}{\text{cm}^3}$.

г) Подредете ги материјалите по најмала до најголема густина.

Решение:

а) Врската помеѓу единиците мерки за густина е дадена со:

$$1 \text{ g/cm}^3 = 1000 \text{ kg/m}^3 . \text{ [2 поена]}$$

Затоа

$$\rho_A = 2,7 \cdot 1000 \text{ kg/m}^3 = 2700 \text{ kg/m}^3 . \text{ [3 поени]}$$

б) Слично како во делот а) добиваме

$$1 \text{ kg/m}^3 = 0,001 \text{ g/cm}^3 ; \text{ [2 поена]}$$

$$\rho_B = 890 \cdot 0,001 \text{ g/cm}^3 = 0,89 \text{ g/cm}^3 . \text{ [3 поени]}$$

в) Најпрво да ја изразиме единицата kg/dm^3 во g/cm^3 .

$$1 \text{ kg/dm}^3 = \frac{1000 \text{ g}}{1000 \text{ cm}^3} = 1 \text{ g/cm}^3 . \text{ [2 поена]}$$

Сега, густината на материјалот С може да се пресмета како

$$\rho_C = 0,92 \frac{\text{kg}}{\text{dm}^3} = 0,92 \cdot 1 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3} = 0,92 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3} . \text{ [3 поени]}$$

г) Ако ги претвориме сите густини во g/cm^3 се добива:

$$\rho_B = 0,89 \text{ g/cm}^3 ;$$

$$\rho_C = 0,92 \text{ g/cm}^3 ;$$

$$\rho_A = 2,7 \text{ g/cm}^3 ; \text{ [3 поени]}$$

$$\rho_B < \rho_C < \rho_A . \text{ [2 поена]}$$

Забелешка. За погрешно пресметани конечни решенија се одземаат по два поена. За незапишување на единиците мерки во решенијата се одзема по еден поен.

Задача 5. Имате две пружини од кои првата има коефициент на еластичност $k_1 = 150 \text{ N/m}$, а втората има коефициент на еластичност $k_2 = 300 \text{ N/m}$. Ако двете пружини се издолжат под дејство на иста сила, која од двете пружини ќе се издолжи повеќе и за колку пати?

Решение:

Нека силата со којашто дејствуваме врз пружината е еднаква на F . Оваа сила ја растегнува пружината. Таа сила е еднаква со силата со којашто пружината дејствува врз телото, односно

$$F = k\Delta l; \text{ [6 поени]}$$

Во последната равенка со k го означивме коефициентот на еластичност, а пак со Δl издолжувањето на пружината.

Да ги искористиме добиените равенки и да го добиеме издолжувањето на пружините. За првата, имаме

$$F = k_1\Delta l_1; \text{ [2 поена]}$$

$$\Delta l_1 = \frac{F}{k_1}. \text{ [2 поена]}$$

Сосема аналогно, за втората пружина добиваме:

$$F = k_2\Delta l_2; \text{ [2 поена]}$$

$$\Delta l_2 = \frac{F}{k_2}. \text{ [2 поена]}$$

Сега можеме да ги изразиме односите на издолжувањата на двете пружини

$$\frac{\Delta l_1}{\Delta l_2} = \frac{\frac{F}{k_1}}{\frac{F}{k_2}} = \frac{k_2}{k_1} = \frac{300 \text{ N/m}}{150 \text{ N/m}} = 2. \text{ [4 поени]}$$

Заклучуваме дека повеќе ќе се издолжи првата пружина и тоа за 2 пати. [2 поена]

Забелешка. За погрешно пресметани конечни решенија се одземаат по два поена. За незапишување на единиците мерки во решенијата се одзема по еден поен.